

DemensKoordinatorer i Danmark

Beretning

10. september 2009 – 1. august 2010

DemensKoordinatorer i Danmark's formål er at øge kvaliteten i omsorgen for mennesker, der lider af demens.

Indhold

Indledning	3
Regionsrepræsentanter	6
Repræsentationer	6
Høringer	6
Samarbejdspartnere	7
Synlighed	8
Aktiviteter	9
Sekretariat	10
Økonomi	11
Fremtiden	11

Indledning

Demensområdet har fået stor opmærksomhed i det forgangne år. Ikke mindst på grund af Folketingets enstemmige beslutning (oktober 2009) om, at nedsætte en arbejdsgruppe, med det formål at udarbejde et forslag til en National Handleplan på demensområdet.

Kommunerne er pressede økonomisk, hvilket betyder, at også opgaver på demensområdet prioriteres. Nogle kommuner skærer i antallet af demenskoordinatorer, andre afvikler aktiviteter. Et nyt tiltag er, at nogle kommuner uddanner nøglepersoner med særlig kompetencer i demens. Disse skal fungere som vejledere for kollegaer i plejegrupper.

I og med DKDK's mål er at øge kvaliteten i omsorgen for mennesker der lider af demens, blander DKDK sig i den demenspolitiske debat såvel i kommunerne som på landsplan.

Hvordan demensområdet – og dermed arbejds- og ansættelsesvilkår for demenskoordinatorer – organiseres i fremtiden, er vanskeligt at spå om. Demenskoordinatorer har haft en fremtrædende plads i de tidligere samarbejdsmodeller mellem den kommunale sektor og sygehussektoren. Hvordan demenskoordinatorer placeres i det fremtidige samarbejde er ikke endelig afklaret. DKDK har meldt ud, at borgeren skal sikres en kvalificeret koordinering af opgaverne, f.eks. gennem en præcis definition af, hvem blandt fagpersonalet der har ejerskab til opgaven.

Medlemmer

DKDK havde pr. 1. august 2010 390 medlemmer. I tidsrummet 1/1 2010 til 1/8 2010 fik DKDK 36 nye medlemmer og 27 udmeldelser. Medlemstallet ligger stabilt sammenlignet med sidste års tal. (378 medlemmer pr. 9/9 2009).

En tidligere undersøgelse viste, at foreningens medlemmer fortrinsvis har en grunduddannelse som sygeplejerske. En opgørelse over indmeldelser i perioden 1. januar 2009 til 1. juli 2010 (68 indmeldte) viser følgende:

27 er sygeplejersker, 16 er Sosu Assistenters, 7 er ergoterapeuter, 7 er plejehjemsassistenter, 1 er fysioterapeut, 8 har ikke oplyst grunduddannelse

21 opgiver som arbejdssted "kommunen" – enkelte skrevet visitatorafdeling, myndighedsafdeling, hjemmepleje, 17 arbejder på plejecentre/ældrecentre, 13 arbejder i psykiatrien, gerontoteams, hukommelsesklinikker, udredningsenheder, 3 arbejder på daghjem/uddannelsesinstitutioner/højskole. 14 har ikke oplyst arbejdssted.

Kontakt mellem DKDK og medlemmer sker fortrinsvis via sekretariatet. Henvendelser besvares som hovedregel med det samme eller sendes videre til bestyrelse/regionsrepræsentanter.

Bestyrelse

Bestyrelsen konstituerede sig umiddelbart efter generalforsamlingen i september 2009. Bestyrelsen har i perioden bestået af: formand Ane Eckermann, næstformand Gitte Kirkegaard samt bestyrelsesmedlemmer Dorthe Lacoppidan, Kirsten Ryssing, Vibeke Schönwandt. Kirsten Sejerøe-Szatkowski har som første suppleant deltaget i alle møder. Der var på generalforsamlingen i 2009 ingen kandidater til 2. suppleant. Overlæge Rolf Bang Olsen er tilknyttet bestyrelsen som faglig ressourceperson.

Bestyrelsen har holdt 4 ordinære møder, heraf ét i forbindelse med bestyrelsens årlige 2-dages internat. Bestyrelsesmøder holdes i DKDK's sekretariat på Jernbane Allé 54, i Vanløse og er heldagsmøder. Bestyrelsen har i den forgangne periode ydet en stor engageret indsats.

På 2-dages internatet i januar 2010 afklarede bestyrelsen linjerne for det kommende års arbejde. DKDKs vedtægter blev gennemgået med henblik på forslag til generalforsamlingen, arbejdsopgaver blev fordelt, Årskursus 2009 evalueret og tilrettelæggelse af Årskursus 2010 påbegyndt. Internatet var aktivt og produktivt, programmet blev nået og der var tid til spontane drøftelser.

Bestyrelsen udvalgte 3 "brændpunkter", for sit fokus i det kommende år:

1. National Handlingsplan på Demensområdet
2. Forløbsprogrammer for demens (sundhedsaftaler)

3. Debatten omkring GPS/Magtanvendelsesloven

Ad 1.: Den 23. marts 2010 var DemensKoordinatorerne i Danmark inviteret til et temamøde arrangeret af arbejdsgruppen vedrørende Den Nationale Handlingsplan for Demens. Mødet foregik i Socialministeriet og havde som tema: *Organisering og tværfagligt samarbejde*. Foruden DKDK var en repræsentant fra Almen Praksis og fra Demensrådet i Region Hovedstaden. DKDKs formand redegjorde for foreningens synspunkter og kom med forslag til handlingsplanen samt til organiseringen af Demenskoordinatorer/konsulenter på landsplan. Mødet foregik i en god stemning med en åben og spændende dialog og der blev lyttet positivt til DKDK's oplæg. Siden mødet har to bestyrelsesmedlemmer i kraft af deres jobfunktion kommenteret de første udkast til baggrundsrapport.

Formandens præsentation kunne straks efter mødet læses på DKDK's hjemmeside.

Ad 2.: Bestyrelsen har fulgt udviklingen i de regionale forløbsprogrammer. Ét bestyrelsesmedlem er – via sit job - tilknyttet arbejdsgruppen for forløbsprogrammet i Region Hovedstaden. DKDKs næstformand er som repræsentant for DKDK inviteret til at deltage i det nye netværk for kommunale ambassadører med tilknytning til Nationalt Videnscenter for Demens. Yderligere 2 bestyrelsesmedlemmer er tilknyttet via deres jobfunktion. DKDKs regionsrepræsentanter har bidraget med vigtige informationer til bestyrelsen om lokale aftaler.

Ad 3.: I forbindelse med lovudkast til bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven, har DKDK indgivet hørings svar den 15. juni 2010. Hørings svaret kunne umiddelbart efter indsendelse læses på DKDK's hjemmeside.

Regionsrepræsentanter

Regionsrepræsentanter udpeges i forbindelse med den årlige generalforsamling og er ikke åremålsudpeget. DKDK har repræsentanter i alle regioner. I nogle regioner en repræsentant i andre regioner deles flere repræsentanter om opgaven. Listen over regionsrepræsentanter fremgår af www.demens-dk.dk. Bestyrelsen har holdt to møder med regionsrepræsentanterne, et heldagsmøde den 5. marts 2010 i Odense og et to timers møde i forbindelse med Årskursus 2009 i Nyborg. På heldagsmødet drøftedes regionsrepræsentanternes fremtidige funktion. Bestyrelse og regionsrepræsentanter besluttede, at regionsrepræsentanters funktion frem for at være netværksskabende i regionerne fremover i højere skal være som sparringspartner for bestyrelsen, samt referenter på Årskurset. Regionsrepræsentanterne har givet bestyrelsen gode informationer og forslag i relation til de 3 brændpunkter.

Repræsentationer

Medlemmer af bestyrelsen er repræsenteret i følgende råd, foreninger, projekter mm.:

- Gitte Kirkegaard, Kirsten Ryssing, Vibeke Schönwandt: Netværket for kommunale ambassadører med tilknytning til Nationalt Videnscenter for Demens
- Ane Eckermann, Forskningsgruppen for Paro-projektet, Teknologisk institut, Center for Robotteknologi
- Kirsten Ryssing, medlem af Demensrådet i Region Hovedstaden

Høringer

- DKDK har indsendt høringssvar til Indenrigs- og Socialministeriet vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social service (magtanvendelse over for voksne).

- DKDK har indsendt hørings svar vedrørende Høring over Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten for voksne samt ..... efter serviceloven.

Samarbejdspartnere

Alzheimerforeningen

DKDK har gennem de senere år udviklet et tættere og positivt samarbejde med Alzheimerforeningen. DKDK's formand og sekretariatsleder har løbende mail/telefonkontakt med landsformand Anne Arndal samt direktør Nis Nissen. Senest er muligheden for at gennemføre en undersøgelse af situationen i kommunerne, herunder i hvilket omfang der skæres på demensområdet drøftet, men fundet urealistisk.

Servicestyrelsen

DKDK har gennem flere år haft et samarbejde med Ældrekontoret i Servicestyrelsen med tæt kontakt til Chef for ældreenheden Bente Meunier og fuldmægtig Knud Damgaard Andersen. DKDK har også i år nydt godt af den gæstfrihed Ældreenheden tilbyder os i forbindelse med bestyrelsens heldagsmøde med regionsrepræsentanterne. Ældreenheden og DKDK orienterer hinanden om tiltag og drøfter ideer til nye projekter. I forbindelse med de kommunale demensnetværk er fuldmægtig Karin Geertsen kontaktperson.

I foråret 2010 gennemførte Ældreenheden en spørgeskemaundersøgelse for at kortlægge kommunale tilbud på demensområdet. Resultatet af undersøgelsen er brugt i forbindelse med afrapporteringen til arbejdsgruppen for Den Nationale Handlingsplan.

Kommunernes Landsforening

Tina Jørgensen, chefkonsulent i KL deltog i en del af bestyrelsesmødet den 16. juni 2010. DKDK og KL orienterede hinanden om status for Den Nationale Handlingsplan, kompetenceudvikling på demensområdet og udvikling af praksisviden. Samarbejds muligheder samt holdninger til indførelse af teknologi i demensomsorgen blev tillige drøftet. DKDK fik tilsagn om, at KL i fremtiden vil

medtænke DKDK ind i forbindelse med nedsættelse af arbejdsgrupper/undersøgelser mm.

DANSKE ÆLDRERÅD

DANSKE ÆLDRERÅD og DKDK underskriver årligt en samarbejdsaftale for sekretariatsbistand til DKDK's daglige drift. Uden DANSKE ÆLDRERÅDs store forståelse for en mindre forening som DKDK, ville det være vanskeligt, at drive foreningen på en så professionel måde. DANSKE ÆLDRERÅDs formand Kirsten Feld udviser stort engagement for DKDK's målgruppe, hvilket har en afsmittende virkning i kommunerne. DKDK's formand deltager så vidt muligt i DANSKE ÆLDRERÅDs årlige repræsentantskabsmøde – og vice versa.

Nätverk för demensvårdutvecklare, Sverige

I juli måned henvendte DKDK sig til Sveriges pendant til DKDK. Det er aftalt at DKDK løbende modtager informationer fra netværket. Via kontakten får foreningen mulighed for gensidig erfaringsudveksling.

Synlighed

DKDKs medlemmer ønsker naturligt nok, at DKDK er synlig i medierne. Bestyrelsen søger at være synlig i fagtidsskrifter og på andre måder gennem interviews, deltagelse i møder, arbejdsgrupper og lignende, hvor demens er omdrejningspunktet. DKDK har markeret foreningen på følgende områder:

- Oktober 2009: Formand Ane Eckermann, *Den nationale Handlingsplan for Demens*, artikel i Nyhedsinformation
- November 2009: Formand Ane Eckermann, *Demenskoordinatorens rolle*, artikel i Social Fokus, Servicestyrelsen.
- December 2009: Formand og næstformand for DKDK, Ane Eckermann og Gitte Kirkegaard, *Organisering af demenskoordinatorer i Danmark og Organisering af demens i kommunalt regi* - oplæg på de Norske Demensdage.

- 23. marts 2010 - Formand Ane Eckermann og næstformand Gitte Kirkegaard *Organisering og tværfagligt samarbejde*, præsentation ved temamøde i Socialministeriet for arbejdsgruppen vedrørende den Nationale Handlingsplan om Demensindsatsen.
- 7. maj 2010: Formand Ane Eckermann, *De nye pårørende* - interview til Kristeligt Dagblad

Aktiviteter

Årskursus

Årskursus 2009 havde det største antal deltagere nogen sinde og deltagernes evaluering viste stor tilfredshed med et højt fagligt niveau og engagerede foredragsholdere. Årskurset udbydes til såvel medlemmer som til ikke medlemmer. Årskurset betragtes som det sted, hvor undervisere fra bl.a uddannelsessteder kan få opgraderet deres viden. Årskurset budgetteres uden overskud, for at holde en så lav deltagerbetaling som muligt.

Årets DemensKoodinator

DKDK kårede på Årskursus 2009 for syvende gang Årets DemensKoodinator. Prisen gik til 3 medlemmer af DKDK, Addi Wissing Nikolajsen, Hanne Christensen og Marianne Lorentzen for deres engagement i forbindelse med projektet "Forbedring af dementes vilkår i Varde Kommune".

Bestyrelsen har modtaget 5 indstillinger til Årets DemensKoodinator 2010. Spændingen udløses på Årskursets første dag. Initiativet med en folder med opfordring til at komme med forslag synes at have opildnet medlemmerne til at indstille kolleger.

Demensferie 2010

DKDK udbød i sommeren 2010 to demensferier, der begge blev gennemført med god tilslutning fra demente borgere og deres pårørende. Deltagerantallet i år var på godt 70, hvilket er lidt højere end i 2009. Bestyrelsen drøfter løbende om DKDK fremover skal afholde demensferier, hvilket selvfølgelig også er en aktivitet der er afhængig af tildelte offentlige tilskud.

Nyhedsbrev

DKDK udgiver årligt 4 nyhedsbreve i et oplag på ca. 500 eksemplarer. Nyhedsbrevet postforsendes til medlemmer og samarbejdspartnere. DKDKs medlemmer opfordres til at skrive indlæg til gensidig orientering om nye tiltag i kommuner og regioner. Nyhedsbrevet planlægges om muligt som et temanummer med artikler skrevet vederlagsfrit af fagpersoner. Nyhedsbrevet indeholder omtaler af ny faglitteratur, information om afgørelser i klagesager samt nyt om lovstof og bekendtgørelser inden for demensområdet. Nyhedsbrevet lægges efterfølgende på DKDKs hjemmeside. Medlemmerne drøftede på generalforsamlingen i 2009, om Nyhedsbrevet fremover kun skulle udkomme elektronisk. Der var ikke tilslutning til ideen. I perioden 10/9 2009 til 1/8 2010 er Nyhedsbrevet udkommet med følgende temaer:

- Nyhedsbrev nr. 3/2009 i oktober med 20 sider (med rapport fra Årskursus 2009).
- Nyhedsbrev nr. 4/2009 i december med 20 sider.
- Nyhedsbrev nr. 1/2010 i februar med 12 sider.
- Nyhedsbrev nr. 2/2010 i juni med 8 sider.

Dorthe Lacoppidan overgav i foråret redaktionen af Nyhedsbrevet til Vibeke Schönwandt og Kirsten Ryssing efter mange års grundigt redaktionelt arbejde.

Hjemmeside og udstilling

DKDKs hjemmeside www.demens-dk.dk er et vigtig kommunikationsredskab i forhold til at formidle viden om DKDKs arbejde og tilbud. Hjemmesiden vedligeholdes løbende af sekretariatet.

DKDK har en udstilling der udlejes til medlemmer. Læs mere om udstillingen på DKDKs hjemmeside www.demens-dk.dk

Sekretariat

Sekretariatet ligger i Vanløse centralt for S-tog og Metro. Den centrale placering gør det let for bestyrelsesmedlemmer at komme til møder. Sekretariatets

medarbejdere er omdrejningspunkt for bestyrelsen og for medlemmer og yder en kvalificeret og hurtig ekspedition. Bestyrelsen vurderer løbende om det er nødvendigt at bruge mere sekretariatskapacitet til DKDKs aktiviteter.

Økonomi

DKDKs økonomi er baseret på kontingentindtægter og på offentlige tilskud til henholdsvis demensferie og udsendelse af nyhedsbreve til medlemmer (portotilskud). Bestyrelsen arbejder ulønnet, dog får formanden et mindre honorar. DKDKs regnskab fremlægges på generalforsamlingen. Regnskabet for 2009 udviser et mindre overskud.

Fremtiden

Som på så mange andre områder er der store udfordringer på demensområdet i kommunerne og i regionerne. Hvordan ser fremtiden ud og hvordan ønsker DKDK den skal se ud? Hvilke områder mener DKDK der skal være særlig fokus på? Hvordan ser DKDK's medlemmer demensarbejdet organiseret bedst i fremtiden til gavn for mennesker med demens?

Mange spørgsmål, men især eet trænger sig på:

Skal demenskoordinatoren være specialist eller generalist? Antallet af personer med demenssygdomme vil i fremtiden være så stort, at viden om disse sygdomme bør være "almen viden". Ca. 80 % af beboere på plejecentre er mennesker med demens, og de bliver flere fremover.

DKDK holdning er, at viden indenfor demensområdet er et must. Specielt er det vigtigt, at den faglige medarbejder, den pårørende eller andre, der har daglige pleje og omsorg for et menneske med demens, er klædt på til at løse opgaven.

DKDK mener, at øget viden om demens giver en forebyggende faktor og dermed en besparelse rent samfundsøkonomisk. Øget viden hjælper ved tidlig indsats og diagnosticering, hjælper til at undgå unødige indlæggelser, giver et bedre arbejdsmiljø, er tidsbesparende m.m.

Er det demenskoordinatorens opgave at klæde andre på til opgaven? Skal DKDK stille større krav til uddannelser og til efteruddannelse.? Skal DKDK arbejde for at der oprettes pårørende skoler?

Et andet væsentligt spørgsmål er, hvordan og om vi skal hilse velfærdsteknologien velkommen samtidig med, at vi ser på den med kritiske øjne? Hvad kan være med til at give den enkelte borger mere frihed og hvad kan virke direkte skræmmende?

Hvad kræves der for at implementere ”robotter ” i dagligdagen, således at arbejdet lettes for hjælperen og mennesket med demens føler sig hjulpet på en god måde?

For DKDK som forening er følgende problemstilling og spørgsmål relevant:

Demens ”eksperter” har mange forskellige navne og mange forskellige arbejdsopgaver. Er demenskoordinator fortsat en dækkende betegnelse? Som tidligere beskrevet, repræsenterer medlemmer af DKDK mange forskellige faggrupper og mange forskellige stillingsbetegnelser.

Er tiden inde til at vi skifter navn og igen tager stilling til, hvem der kan optages i foreningen?

Opgaverne bliver flere i de kommende år – vi skal være med til at tegne linjerne for fremtidens pleje og omsorg for mennesker med demenssygdomme.